

Igrače so nevarnejše od motorjev!

Vsaki 10 dni vpokličejo 1 motocikel.
Vsak dan odpokličejo 2 igrači.

Tekst: Katarina Turnšek

Od leta 2004 Komisija EU tedensko objavlja podatke o proizvodih, ki so nevarni za potrošnike. Na tem seznamu so tako igrače kot električno orodje, kozmetika, avtomobili in motocikli ... V sistemu se skoraj vsak teden znajde tudi po en motocikel, saj sistem zbira tudi vse tovarniške vpoklice za vozila. Slovenci nimamo centralnega seznama odpoklicev!

Med številnimi proizvodi, ki jih naplavi na trg, niso samo manj kakovostni, pač pa so med njimi tudi nevarni. Pa to ni samo meso s salmonelo, to so tudi številni neprehrambeni izdelki.

Kako naj kupec izve, da ima doma avtomat za peko kruha, ki ga je včeraj kupil v trgovini, danes pa so inšpektorji pozvali trgovca, da mora te aparate umakniti iz prodaje, ker lahko povzročijo požar? Trgovec nima vašega naslova, da bi vas obvestil o nevarnosti izdelka.

Zato je Komisija Evropske unije že z letom 2004 oz. 2005 vzpostavila sistem Rapex. Kratica v prevodu pomeni »hitri opozorilni sistem za nevarne neprehrambene izdelke«. Gre za pregled proizvodov, ki je javno dostopen na spletu in ga Komisija EU tedensko dopolnjuje s seznamami nevarnih izdelkov, ki so jih odkrili na evropskem trgu. Poleg navedbe

izdelka lahko tam najdemo tudi razlog za odpoklic, ukrepe pristojnih služb, nasvet kupcu, ki ima tak izdelek, državo porekla izdelka, ... pogosto pa tudi države, kjer so pristojne službe takšen izdelek opazile in ga preverile.

Rapex je vzpostavljen tudi za vpoklice vseh vozil z napakami. Pa tudi za kozmetiko, pohišstvo, električne naprave, tekstil, plinske naprave, športno opremo, plovila, igrače, razne stroje, ... Izjema pa so hrana, zdravila in medicinski pripomočki, za katere obstajajo drugi sistemi izmenjave informacij.

Da sistem Rapex deluje, skrbijo njegove članice: to je 31 nacionalnih organov iz posameznih držav EU. Članice so povezane, da v centralni sistem sporočajo podatke o izdelkih, ki ogrožajo zdravje in varnost porabnikov ali so nevarni za okolje. V Rapex pa se stekajo tudi tisti podatki,

ki, ko proizvajalec prostovoljno odpokliče oz. vpokliče izdelek (vozila!).

Prijavitelj podatkov mora sporočiti tudi ukrepe za odpravo nevarnosti in nasvet potrošniku glede postopanja s takšnim izdelkom (npr. »kupec naj takoj preneha uporabljati izdelek in naj se obrne na prodajalca, ki mu bo v celoti vrnil kupnino«).

Slovenski nacionalni organ, pristojen za vpis izdelkov v sistem Rapex, je Tržni inšpektorat RS. Ta je odgovoren za vpis izdelkov v sistem Rapex, če je sam odkril nevaren izdelek slovenskega izdelovalca ali pa ga je slovenski izdelovalec ali distributer prijavil za vpis v sistem Rapex.

Prav na spletni strani slovenskega Inšpektorata najdete informacije o nevarnih proizvodih, ki so bili odkriti na slovenskem trgu (http://www.ti.gov.si/fileadmin/ti.gov.si/pageuploads/nevarni_proizvodi/index.html).

Tam lahko na primer najdemo:

- Prednje zračne vilice Öhlins za gorsko kolo, prodane od leta 2016 do 2018: Na nekaterih vilicah je lahko pokrovček na desni nogi vilice zgoraj privijačen s prenizkim navorom, kar lahko v nekaterih primerih povzroči, da se pokrovček odvijaci in izpade med vožnjo. Ko se to zgodi, lahko zračna kartuša nenadoma skoči iz cevi noge vilice in povzroči nevarnost padca in poškodbe kolesarja.
- Kuhalnik za kavo Simpex: Preko tesnila za vodo lahko uhaja voda na površino. Na podlagi navedenega je proizvod spoznan kot nevaren in predstavlja resno tveganje za uporabnika, saj lahko utрпи električni udar.
- Gorsko kolo: Okvirji gorskih koles znamke B'Twin, tip Rockrider 520 in 540 se lahko zlomijo. Ob uporabi kolesa obstaja povečano tveganje za izgubo nadzora nad kolesom, kar lahko privede do padca in poškodbe kolesarja.

Nevarnih proizvodov, ki jih je Tržni inšpektorat zabeležil v Sloveniji, pa vseeno ni veliko. V letu 2018 imajo navedenih le 32 primerov. Vendar pa to še zdaleč niso vsi!

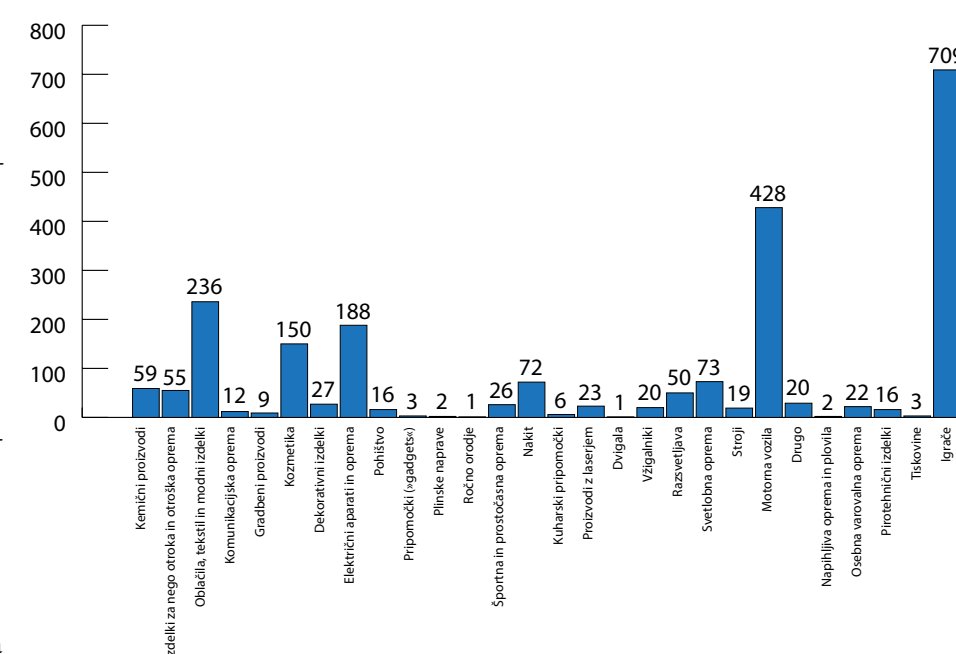
KJE PA SO VOZILA IN IGRAČE?

Šele podrobnejši pogled na seznam nevarnih proizvodov Tržnega inšpektorata RS razkrije, da med njimi ni niti igrača, ki zasedajo prvo mesto na lestvici Rapexa po številu odpoklicev niti ni vozil, čeprav ta zasedajo drugo mesto na lestvici Rapexa po številu odpoklicev! Tudi nevarne kozmetike ne najdemo na strani Tržnega inšpektorata.

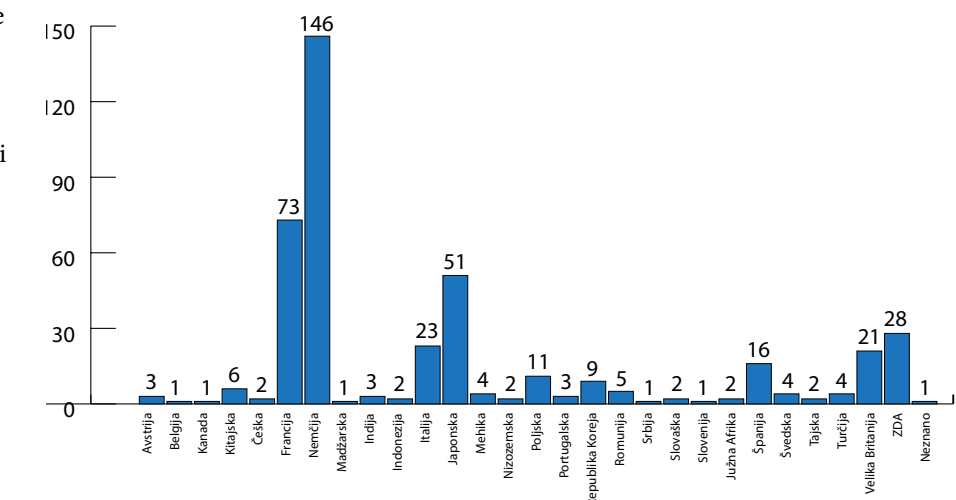
Kako je to mogoče?

Obširen članek, dostopen tudi na spletu (<https://www.amzs.si/motorevija/v-zarometu/trg/2017-02-20-vabilo-na-pregled>) je na to temo leta 2017 v Motoreviji objavil novinar France Kmetič. Takole pravi: »In zakaj pri nas tržni inšpektorat ne objavlja podatkov o vpoklicih avtomobilov? Zelo preprosto: ker je to v pristojnosti ministrstva za infrastrukturo, ki ima v svojih delovnih področjih tudi kopenski promet, pa tudi preiskovanja v zvezi z varnostjo, a v tem področju ni

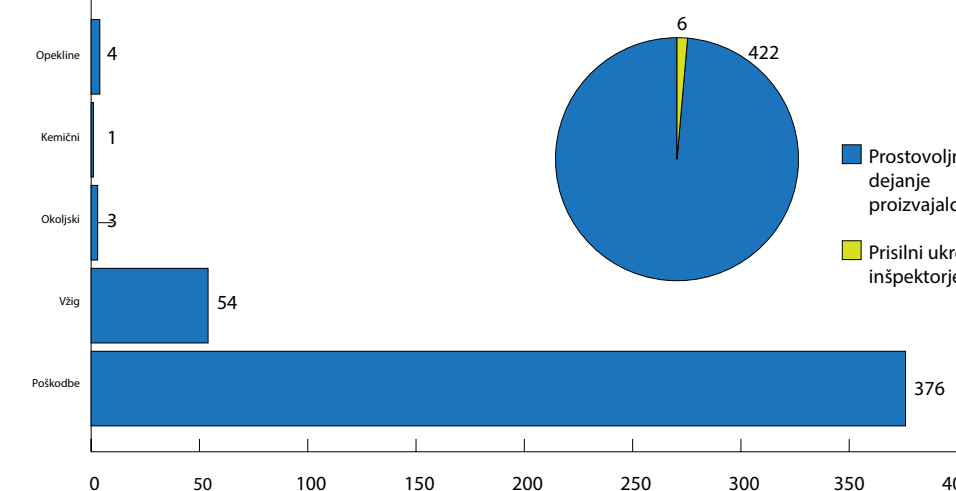
Odpoklici po kategorijah za leto 2018:

Odpoklici motornih vozil po poreklu v 2018

Motorna vozila: razlog za odpoklic v 2018

PREVERJANJE ŠTEVILA PREVOŽENIH KILOMETROV IN ŠTEVILO LASTNIKOV

<https://e-uprava.gov.si/javne-evidence/motorna-vozila.html>

Na navedeni spletni strani lahko preverite, koliko prevoženih kilometrov ima vozilo, ki bi ga morda želeli kupiti. Potrebujete številko prometnega dovoljenja (napisana je na dnu dokumenta z rdečim tiskom, recimo B1234567, številko obvezno vpišete brez črke!) in številko registrske tablice. Morda je eden bolj zanimivih podatkov, ki se vam pri tem izpiše, število različnih lastnikov, ki je imelo v lasti to vozilo.

zajeta tudi varnost osebnih avtomobilov (in motociklov, opomba motoSI). Ministrstvo za infrastrukturo je področje (osebni) avtomobilov preneslo v pristojnost Javne agencije RS za varnost prometa, ki ima v svoji sestavi tudi sektor za vozila. Ta je odgovoren za vzpostavitev in vodenje slovenskega nacionalnega sistema ugotavljanja skladnosti vozil, registracije in tehnične brezhibnosti vozil. V letnem poročilu za leto 2015 področje vpoklicev ni omenjeno niti z besedo, prav tako pa na spletni strani agencije ni nobenih podatkov o vpoklicih. Z vpoklici avtomobilov se ne ukvarja niti Evropski potrošniški center, ki deluje v okviru ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Slovenski lastniki osebnih avtomobilov (in motociklov! – opomba motoSI) tako praktično nimajo možnosti, da bi sami pridobili informacije, če je njihov avtomobil morda vpoklican zaradi varnostne napake, saj to lahko ugotovijo le prek objave na Rapex spletni strani. Slovenski lastnik avtomobila so tako glede vpoklicev povsem odvisni od obvestil zastopnikov avtomobilskih znamk oziroma distributerjev avtomobilov za posamezno znamko v Sloveniji oziroma njihovih pooblaščenih serviserjev. Pri tem pa se pojavlja še problem starejših vozil: tistih, ki so večkrat menjala lastnike. V takšnem primeru je menda zaradi neurejenih evidenc nemogoče pričakovati, da bi bil lastnik vozila osebno obveščen o vpoklicu, če mu vozila ne servisirajo na pooblaščenem servisu.

NIMAMO UNIVERZALNEGA SEZNAMA!

Naj se vrnemo še k igračam in kozmetiki. Seznam tovrstnih nevarnih izdelkov boste morali poiskati spet drugje, objavlja ga Ministrstvo za zdravje na strani http://www.zi.gov.si/si/medijsko_sredisce/obvestila_potrosnikom/ Edini seznam, kjer torej lahko Slovenci na enem mestu najdemo neprehrabne nevarne izdelke, ki so (bili) naprodaj v naši državi, je spletna stran Rapexa pri Evropski komisiji. Vendar pa tudi iskanje po sistemu Rapex ni prav enostavno, saj zahteva nekaj spretnosti. Rapexov iskalnik sicer ponuja več možnosti selekcioniranja odpoklicanih izdelkov (glede na poreklo izdelka, glede na vrsto napake, ...). Začuda pa ne ponuja preproste možnosti sledenja izključno tistim izdelkom, ki so (bili) brez dvoma naprodaj v naši državi. Kajti slovenskega potrošnika najbrž ne zanima nevaren električni aparat, ki je bil naprodaj samo na Danskem? Vendar je vseeno možno izvedeti, kateri nevarni izdelki iz Rapexa so se pojavili v Sloveniji! Kako? Če imate Rapexovo stran nastavljeno na slovenski jezik (https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/?event=main.search&lng=sl), v orodno vrstico »Prosto besedilo« vpišite Slovenija. Izberite na primer leto 2018. Pred vami se pojavi natančno 270 nevarnih izdelkov! Od avtov, igrač, kozmetike pa do orodja in strojev ... Če pri vsakem od teh 270 izdelkov kliknete ob njem na posebno ikono rumene barve, na kateri je narisano oko, boste opazili, da je država

Slovenija navedena kot tista, v kateri je (bil) omenjeni izdelek naprodaj. Človek se seveda vpraša, zakaj je treba imeti doktorat iz svetovnega spleta, da prideš do tako pomembnih podatkov? Ob tem naj citiramo še en Kmetičev zapis: »Zastopnik avtomobilskih znamk oziroma distributerji pač želijo informacije o vpoklicu čim bolj skriti pred javnostjo, saj noben vpoklic nima pozitivnega odmeva: že res, da se z vpoklicem odpravi napaka ali okvara, a že dejstvo, da je do napake oziroma okvare prišlo, ne pripomore k ugledu določene znamke avtomobilov. Res pa je tudi, da ni nobene zakonske obveze, da bi morali zastopniki oziroma distributerji javno objavljati obvestila o vpoklicih.«

NAJVEČ NEVARNOSTI MED IGRAČAMI

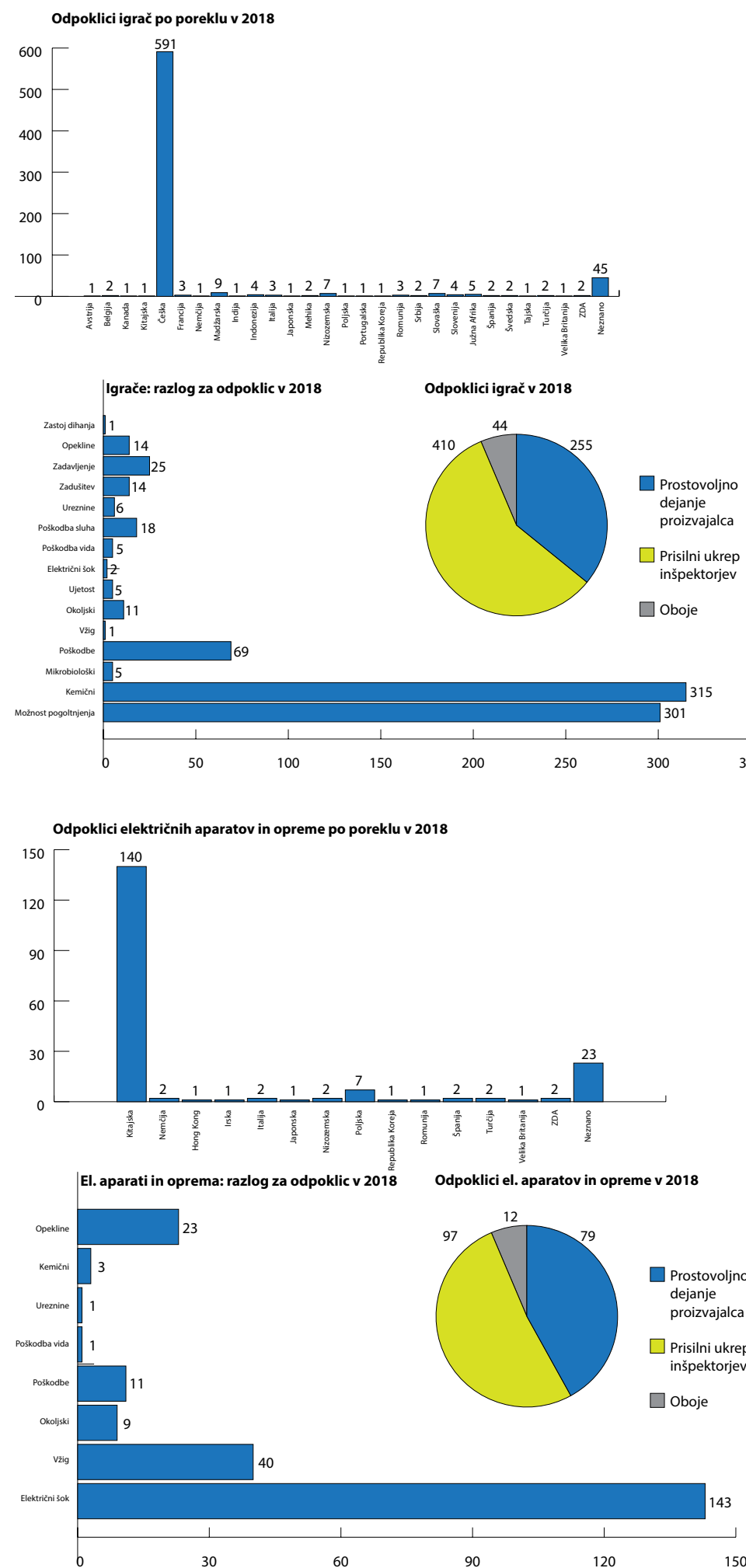
Poglejmo zdaj sistem Rapex поблиže. Lansko leto je bilo na njem 2257 odpoklicanih izdelkov, ki so se znašli v trgovinah po EU. V 1992 primerih je šlo za resno, nevarno napako, ostali primeri so bili manj resni. Najbolj pridna sporočevalka nevarnih izdelkov v sistemu RAPEX je bila Nemčija s 365 prijavi. Slovenija je vnesla 18 nevarnih proizvodov, ki jih je zaznala na našem trgu, manj od nas pa Belgija 3, Islandija 11, Latvija 16, Luksemburg 17, Norveška 13 in Romunija 9.

In zdaj zgovoren podatek: Od 2257 odpoklicanih izdelkov jih je 1171 prišlo s Kitajske. Na drugem mestu se je z 172 odpoklicanimi izdelki znašla Nemčija. Na tretjem mestu je Francija (85), na četrtem Japonska (53), na petem Italija (50). Največja groza je, da je med odpoklicanimi izdelki največ otroških igrač! Bilo jih je kar 709 različnih in od tega jih je 591 prišlo s Kitajske! Približno dve tretjini so jih s trga umaknili s prisilnim ukrepom in le tretjino odpoklicev so prostovoljno izvedli proizvajalci ali distributerji.

No, na srečo je stanje pri vozilih precej drugačno. V letu 2018 je bilo 428 odpoklicev motornih vozil, dejansko pa je šlo v skoraj 100 % za prostovoljne vpoklice proizvajalcev. Največ vpoklicev motornih vozil so imeli nemški proizvajalci. In kakšna je statistika med motocikli in skuterji? Lani je bilo med njimi 45 vpoklicev. To pa pomeni v povprečju eden na vsakih deset dni. ■

VPOKLICI NA ENEM MESTU

Slovenci nimamo operativnega sistema, ki bi združil vse vpoklice vozil na enem mestu. Lahko pa si pomagamo s spletno stranjo italijanskega Ministrstva za infrastrukturo in promet: <http://www.mit.gov.it/mit/site.php?p=albric> Narejen je preprosto. Kliknete logotip zelene avtomobilске ali motoristične znamke in že se prikažejo vsi vpoklici te znamke od modelnega leta 2000 dalje. Z malce spretnosti lahko nastavimo tudi iskalnik na spletni strani Rapexa (https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapex/alerts/?event=main.search&lng=sl) tako, da nam sortira zelene vpoklice po znamki motocikla. Vendar pa so v sistemu Rapex samo vpoklici od leta 2005 naprej! Kdor obvlada angleški jezik, naj Rapexova poročila bere v tem jeziku, kajti prevod v slovenščino je "računalniško generiran", torej je včasih nerazumljiv. Priročno je to, da se lahko na Rapexovi spletni strani naročite na tekoče novice o vpoklicih izključno motornih vozil določene znamke.

VPOKLICI ZA MOTOCIKLE V PRVIH DVEH MESECIH LETA 2019 (vir RAPEX)

KAWASAKI – model: ZR900B, ZR900D, ZR900C, prodajno ime ZR900. Velja za motocikle z letnico 2018: Zaradi napačne lege zavorne cevi zadnje zavore in/ali senzorja za ABS, lahko ti pridejo v stik z zadnjim kolesom. To lahko pripelje do poškodovanja zavornega sistema.

YAMAHA – Tricity, MWS125, MWS125A, MWS150A.

Ker je cev hladilnega sistema, ki pelje do ekspanzijske posode, iz neustreznega materiala, lahko pride do iztekanja hladilne tekočine, ki se sejeja na zadnje kolo. Voznik izgubi nadzor nad vozilom.

BMW – F 750 GS, F 850 GS. Velja za motocikle, narejene med 14. 5. 2018 in 12. 11. 2018. Ojnice so bile nepravilno vgrajene, kar lahko pripelje do okvare in tveganja za nesrečo.

DUCATI – Monster 821, Monster 1200, SuperSport 939. Modelno leto: 2017 do 2019 (Monster 1200 in SuperSport), modelno leto: 2018 do 2019 (Monster 821). Prestavna ročica se lahko sname.

KTM in HUSQVARNA – KTM 450 Rally Factory Replica, modelno leto 2019; Husqvarna FR 450 Rally, modelno leto 2019.

Pod določenimi okoliščinami začne puščati gorivo na enem od vijakov v območju črpalke za gorivo. Tveganje za požar.

DUCATI – Panigale V4, Panigale V4 S, Panigale V4 Speciale. Možnost puščanja olja na hidravličnem napejalcu verig odmičnih gredi. Olje lahko kaplja na gumo.

DUCATI – Panigale V4, Panigale V4 S, Panigale V4 Speciale. Lahko se pojavi razpoka na dovodu oljnega hladilnika. Puščanje olja lahko pripelje do nesreče.

PIAGGIO/APRILIA – Beverly, Fuoco, MP3, X EVO, SRV. Zvari na posodi za gorivo niso ustrezni. Možnost puščanja goriva.

POLARIS – Slingshot (trikel). Modelno leto 2015 in 2016, določena vozila med 15. 5. 2014 in 08. 10. 2015. Kamera za vzvratno vožnjo lahko zaradi notranje okvare stopi regulator električne napetosti. Zaradi tega pregori varovalka, ki varuje zadnjo luč.

HONDA – VFR800F. Motocikli, izdelani med 22. 11. 2017 in 20. 07. 2018; modelno leto 2018. Cevi oljnih hlapov lahko dotaknejo izpušne cevi, kar lahko povzroči požar.